

l'evolució lingüística de la revista de girona

per
JOSEP RECASENS i ADROHER

Quan l'any 1955 reapareixia la "Revista de Gerona", resulta perfectament comprensible que tota la seva temàtica hagués d'ésser tractada en la llengua castellana. Evidentment aleshores no hi havia cap possibilitat legal, ni molt menys les circumstàncies socio-polítiques necessàries per fer viable aquesta "desviació". Si bé ja feia setze anys que la democràcia havia estat derrotada i la vida ciutadana es desenvolupava amb una relativa normalitat, existia una forta censura i les lleis més suavitzades seguien essent hereves d'aquelles que havien pretès soterrar la llengua catalana:

"Destrucció de llibres catalans; prohibició del català a les escoles, a la ràdio, als Ajuntaments, Cooperatives, Mutualitats, a rètols, anuncis, escrits al públic; parlar català als funcionaris públics en hores de servei; escriure-hi les esqueles, conferències, etc..."⁽¹⁾

"Quédese para la recóndita intimidad los coqueteos lingüísticos; pero ante la presencia de un español, ante sus compatriotas y ante el mundo Vd. debe hacer tres cosas: pensar como Franco, sentir como Franco y hablar como Franco, naturalmente en el idioma nacional que la Victoria ha impuesto".⁽²⁾

Aquestes beneiteries s'anaren esvaint, però les lleis no es modificaven i el català seguia en una situació migrada i certament perillosa, sense premsa, ni ràdio, ni escoles. Només l'obstinació de la clerecia a predicar i publicar els fulls parroquials en llengua vernàcula i l'actitud d'una minoria d'intel·lectuals, supervivents de la desfeta, que en uns cercles molt limitats seguien conreant la llengua catalana; mes tot això resultava insuficient i el risc de desaparició era ben palès i reconegut pels mateixos col·laboradors de la "Revista":

"...los castellanismos forman elevado porcentaje en el léxico común. Por otra parte el mismo fenómeno de hablar una lengua que en realidad, **salvo algunas excepciones apenas se escribe...**"⁽³⁾

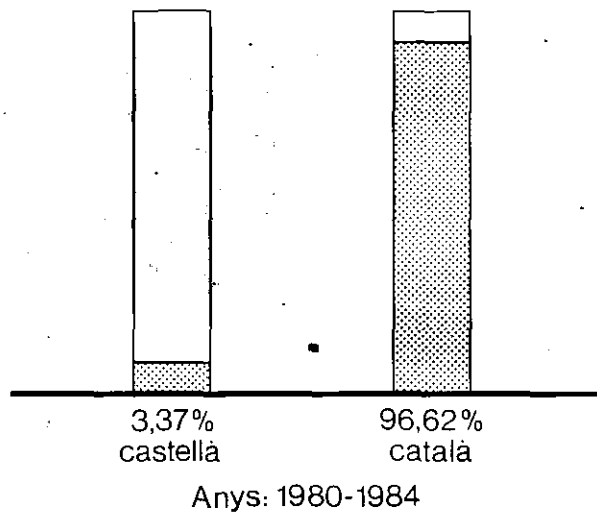
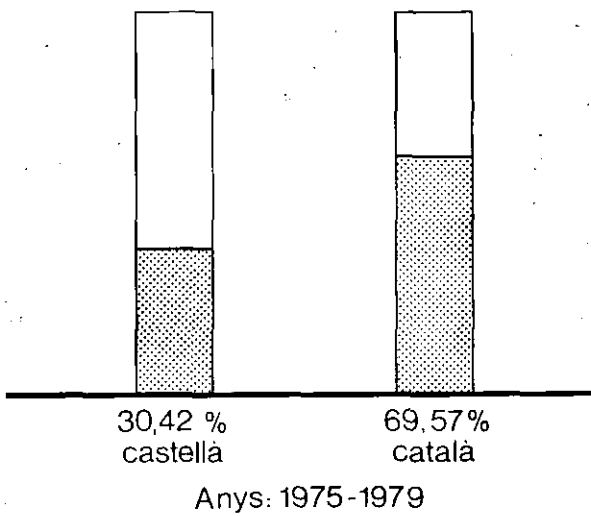
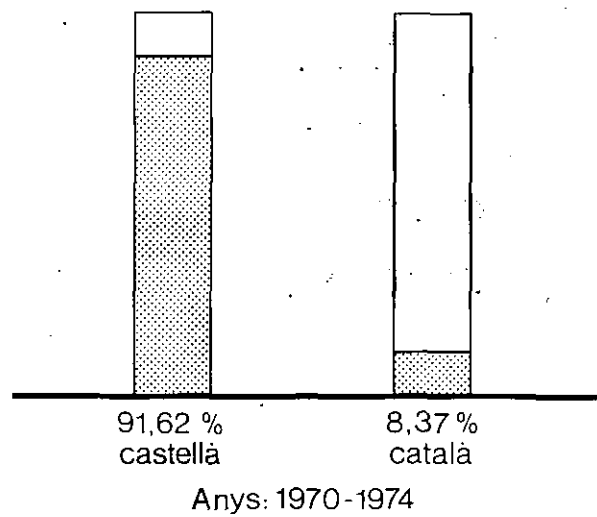
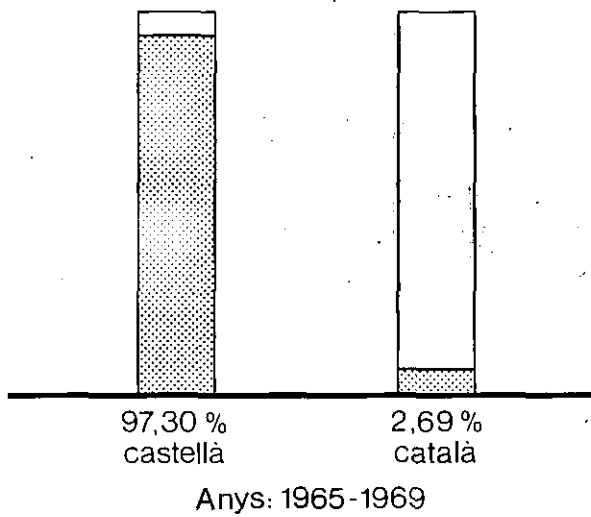
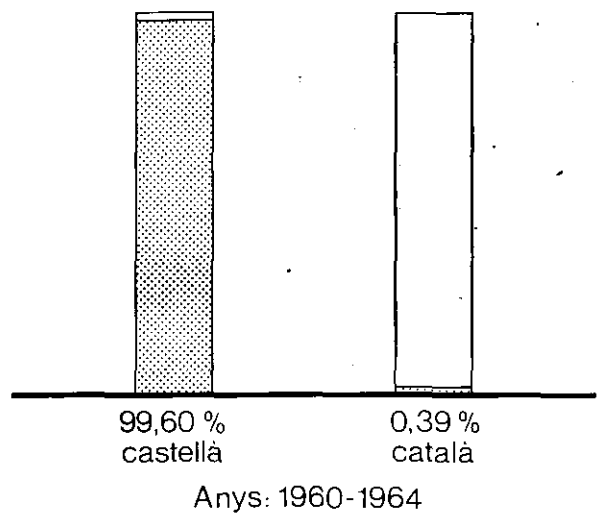
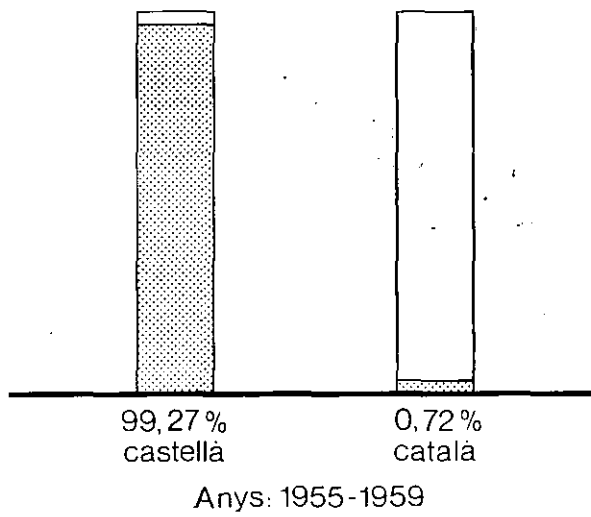
"... y que prueban con ella la mutabilidad de esta lengua popular **exclusivamente hablada...**"⁽⁴⁾

Aquesta situació caòtica hauria continuat, a no ser per la tossadesa i la voluntat del poble català, que una i altra vegada anava insistint a fer entrar el clau per la cabota, i amb una conscienciació molt sòlida de les noves generacions, que aconseguiren el miracle d'un ressorgiment, que anava doblegant l'esperit de les lleis,

(1) Francesc Ferrer i Gironès, **Via Fora**, pàg. 111.

(2) Luis de Galinsoga, **La Vanguardia**, 8 de juny de 1939.

(3-4) Fèlix Casellas, **Revista de Gerona**, número 5 de l'any 1958.

obligant-les a ser d'alguna manera més tolerants; aquesta naufragada ascensió del català es veié també reflectida a les pàgines de la que a partir del 1976 s'anomenà **Revista de Girona**. Resseguir aquest procés evolutiu ha estat el motiu principal d'aquest estudi, ja que considerem que donar una ullada a les estadístiques i als

quadres comparatius, pot ajudar-nos a prendre consciència de tot el que ha representat, i de les dificultats que hagueren de vèncer els col·laboradors de la "Revista", fins a aconseguir aquesta esplèndida realitat dels nostres dies, en què cadascú pot expressar-se lliurement en la llengua que més li plau.

	Número de pàg. en		Signen treballs en		Peus de gravat en	
	castellà	català	castellà	català	castellà	català
Any 1955:						
Núm. 1 - 1r. Semestre	111	1	16	1	30	—
Any 1956:						
Núm. 2 - Desembre	44	1	7	1	11	—
Any 1957:						
Núm. 3 - Desembre	64	1	8	1	20	—
Any 1958:						
Núm. 4 - 3r. Trimestre	73	—	10	—	52	—
Núm. 5 - 4t. Trimestre	76	1	15	1	43	—
Any 1959:						
Núm. 6 - 1r. Trimestre	81	—	20	—	42	—
Núm. 7 - 2n. Trimestre	92	—	19	—	49	—
Núm. 8 - 3r. Trimestre	98	—	23	—	49	—
Núm. 9 - 4t. Trimestre	83	1	22	—	72	—
Any 1960:						
Núm. 10 - 1r. Trimestre	87	—	23	—	60	—
Núm. 11 - 2n. Trimestre	80	—	28	—	48	—
Núm. 12 - 3r. Trimestre	80	—	44	—	44	—
Any 1961:						
Núm. 14 - 1r. Trimestre	73	—	21	—	37	—
Núm. 15 - 2n. Trimestre	83	—	21	—	38	—
Núm. 16 - 3r. Trimestre	79	—	22	—	40	—
Núm. 17 - 4t. Trimestre	79	—	17	—	60	—
Any 1962:						
Núm. 18 - 1r. Trimestre	79	—	22	—	48	—
Núm. 19 - 2n. Trimestre	90	—	26	—	47	—
Núm. 20 - 3r. Trimestre	86	—	11	—	71	—
Núm. 21 - 4t. Trimestre	92	—	16	—	65	1
Any 1963:						
Núm. 22 - 1r. Trimestre	81	—	17	—	35	—
Núm. 23 - 2n. Trimestre	82	—	20	—	75	1
Núm. 24 - 3r. Trimestre	83	—	12	—	52	—
Núm. 25 - 4t. Trimestre	75	—	12	—	37	—
Any 1964:						
Núm. 26 - 1r. Trimestre	68	—	12	—	31	—
Núm. 27 - 2n. Trimestre	60	—	9	—	20	—
Núm. 28 - 3r. Trimestre	76	—	14	—	35	—
Núm. 29 - 4t. Trimestre	74	—	13	—	42	4
Any 1965:						
Núm. 30 - 1r. Trimestre	70	—	9	—	35	3
Núm. 31 - 2n. Trimestre	86	—	11	—	51	—
Núm. 32 - 3r. Trimestre	78	—	13	—	39	—
Núm. 33 - 4t. Trimestre	64	—	9	—	26	—
Any 1966:						
Núm. 34 - 1r. Trimestre	56	—	8	—	37	1
Núm. 35 - 2n. Trimestre	64	—	14	—	49	—
Núm. 36 - 3r. Trimestre	69	—	9	1	50	—
Núm. 37 - 4t. Trimestre	96	—	7	—	28	—

	Número de pàg. en		Signen treballs en		Peus de gravat en	
	castellà	català	castellà	català	castellà	català
Any 1967:						
Núm. 38 - 1r. Trimestre.....	55	—	9	—	30	—
Núm. 39 - 2n. Trimestre.....	80	2	13	—	60	—
Núm. 40 - 3r. Trimestre.....	82	—	17	—	54	—
Núm. 41 - 4t. Trimestre.....	76	—	15	—	54	—
Any 1968:						
Núm. 42 - 1r. Trimestre.....	80	—	15	—	43	2
Núm. 43 - 2n. Trimestre.....	68	—	8	—	47	—
Núm. 44 - 3r. Trimestre.....	76	—	15	—	44	—
Núm. 45 - 4t. Trimestre.....	81	17	13	—	54	—
Any 1969:						
Núm. 46 - 1r. Trimestre.....	106	3	12	1	96	—
Núm. 47 - 2n. Trimestre.....	56	4	13	2	39	1
Núm. 48 - 3r. Trimestre.....	66	—	15	—	45	4
Núm. 49 - 4t. Trimestre.....	72	1	11	—	45	—
Any 1970:						
Núm. 50 - 1r. Trimestre.....	77	8	15	1	56	7
Núm. 51 - 2n. Trimestre.....	74	—	14	—	52	1
Núm. 52 - 3r. Trimestre.....	73	7	12	1	90	4
Núm. 53 - 4t. Trimestre.....	72	5	17	1	95	—
Any 1971:						
Núm. 54 - 1r. Trimestre.....	87	5	17	1	70	5
Núm. 55 - 2n. Trimestre.....	68	8	18	1	60	3
Núm. 56 - 3r. Trimestre.....	91	2	21	1	75	—
Núm. 57 - 4t. Trimestre.....	76	2	18	1	54	2
Any 1972:						
Núm. 58 - 1r. Trimestre.....	79	3	15	1	72	3
Núm. 59 - 2n. Trimestre.....	60	19	15	4	15	9
Núm. 60 - 3r. Trimestre.....	82	4	12	2	90	—
Núm. 61 - 4t. Trimestre.....	80	6	14	1	77	4
Any 1973:						
Núm. 62 - 1r. Trimestre.....	88	—	17	—	118	—
Núm. 63 - 2n. Trimestre.....	69	16	14	—	63	15
Núm. 64 - 3r. Trimestre.....	54	—	11	1	23	10
Núm. 65 - 4t. Trimestre.....	42	10	10	2	28	4
Any 1974:						
Núm. 66 - 1r. Trimestre.....	64	15	12	5	64	16
Núm. 67 - 2n. Trimestre.....	79	5	12	3	63	—
Núm. 68 - 3r. Trimestre.....	52	32	11	7	22	17
Núm. 69 - 4t. Trimestre.....	33	33	10	10	2	1
Any 1975:						
Núm. 70 - 1r. Trimestre.....	54	25	9	4	38	19
Núm. 71 - 2n. Trimestre.....	41	20	10	4	16	20
Núm. 72 - 3r. Trimestre.....	49	30	14	6	30	43
Núm. 73 - 4t. Trimestre.....	89	33	16	6	54	23
Any 1976:						
Núm. 74 - 1r. Trimestre.....	38	35	11	11	25	17
Núms. 75-76-77, 2n., 3r., i 4t. Trimestre (F. 1-2)..	33	101	4	15	20	15
Any 1977:						
Núm. 78 - 1r. Trimestre.....	39	46	9	7	21	40
Núm. 79 - 2n. Trimestre.....	37	69	3	13	29	34
Núm. 80 - 3r. Trimestre.....	9	71	2	13	8	26
Núm. 81 - 4t. Trimestre.....	9	77	2	11	4	43
Any 1978:						
Núm. 82 - 1r. Trimestre.....	10	115	1	16	4	57
Núm. 83 - 2n. Trimestre.....	23	72	3	11	14	37
Núm. 84 - 3r. Trimestre.....	6	87	1	13	1	40
Núm. 85 - 4t. Trimestre.....	8	90	1	17	6	61

	Número de pàg. en		Signen treballs en		Peus de gravat en	
	castellà	català	castellà	català	castellà	català
Any 1979:						
Núm. 86 - 1r. Trimestre.....	—	55	3	—	—	82
Núm. 87 - 2n. Trimestre.....	4	70	1	12	2	50
Núm. 88 - 3r. Trimestre.....	16	43	1	7	—	27
Núm. 89 - 4t. Trimestre.....	—	48	—	8	—	29
Any 1980:						
Núm. 90 - 1r. Trimestre.....	—	54	—	9	—	25
Núm. 91 - 2n. Trimestre.....	—	71	—	10	—	46
Núm. 92 - 3r. Trimestre.....	18	73	2	11	17	28
Núm. 93 - 4t. Trimestre.....	8	66	—	13	—	38
Any 1981:						
Núm. 94 - 1r. Trimestre.....	—	78	—	10	—	25
Núm. 95 - 2n. Trimestre.....	—	76	—	12	—	52
Núm. 96 - 3r. Trimestre.....	—	60	—	12	—	29
Núm. 97 - 4t. Trimestre.....	—	83	—	16	—	39
Any 1982:						
Núm. 98 - 1r. Trimestre.....	—	116	—	23	—	53
Núm. 99 - 2n. Trimestre.....	—	70	—	11	—	33
Núm. 100 - 3r. Trimestre.....	—	95	—	17	—	28
Núm. 101 - 4t. Trimestre.....	—	80	—	11	—	45
Any 1983:						
Núm. 102 - 1r. Trimestre.....	—	71	—	17	—	36
Núm. 103 - 2n. Trimestre.....	—	68	—	18	—	30
Núm. 104 - 3r. Trimestre.....	—	104	—	13	—	38
Núm. 105 - 4t. Trimestre.....	16	97	—	13	7	16

Com a curiositat destacada, assenyalaríem que durant els primers anys, es publicaren treballs tan significatius com: «La fi del món a Girona», «L'Hereu Riera», «Victor Català», «La Professó de Verges», «El Tió», «Xilografies Gironines», «El Crist de la Tramuntana», «Gerona, cuna de la sardana», «La Cobla», «Homenaje

a Pep Ventura», etc. etc., que foren temàtiques analitzades en el seu conjunt en castellà, si bé en determinats casos conservaren el seu títol original, i un nombre indeterminat de frases fetes, i modismes populars, de difícil traducció, que anaven entretext i en augment a mesura que passaven els anys.